

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/57/2021
Identifikačné číslo spisu:	1102924596
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1102924596.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Ivany Izakovičovej v spore žalobcu Incheba, a.s., so sídlom Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava, IČO: 00 211 087, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Viera Kuruczová, s.r.o., so sídlom Trnavská 15, 831 04 Bratislava, IČO: 51 265 656, proti žalovanému 1/ Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom Primaciálne námestie 1, 814 99 Bratislava, IČO: 00 603 481, žalovanému 2/ Železnice Slovenskej republiky, so sídlom Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO: 31 364 501 a žalovanému 3/ Mestská časť Bratislava - Petržalka, so sídlom Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava, IČO: 00 603 201, o zaplatenie 26.363,28 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/55/2017-721 z 13. marca 2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalobca má proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 35Cb/208/2009-654 z 2. januára 2017 rozhodol tak, že výrokom I. zastavil konanie voči žalovanému 3/, výrokom II. žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 26.327,22 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,25% ročne zo sumy 23.327,22 eur od 20.08.2007 až do zaplatenia, výrokom III. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 35.639,40 eur spolu s úrokom z omeškania z jednotlivých dlžných súm a za jednotlivé obdobia tak, ako sú špecifikované vo výroku III., výrokom IV. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 76.435,38 eur spolu s úrokom z omeškania z jednotlivých dlžných súm a za jednotlivé obdobia tak, ako sú špecifikované vo výroku IV., výrokom V. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 45,99 eur za každý deň od 1.08.2016 do právoplatného skončenia konania, výrokom VI. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výrokom VII. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/

a 2/ spoločne a nerozdielne v plnom rozsahu.

2 Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/55/2017-721 z 13. marca 2018 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (predmetom odvolacieho prieskumu boli výroky II., III., IV., V. a VII. rozsudku súdu prvej inštancie - pozn. dovolacieho súdu).

3 V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému 1/ zaplattenia sumy 26.363,28 eur s prísľusenstvom. V priebehu konania žalobca rozšíril okruh strán sporu aj o žalovaných 2/ a 3/ z dôvodu, že pozemok parc. č. 3672/8 v kat. úz. V. (ďalej aj „pozemok“) užíva žalovaný 1/ spolu so žalovaným 2/, pričom z hľadiska žalovaného 3/ nebolo preukázané, v akom rozsahu pozemok užíva vo vzťahu k žalovanému 1/. Proti žalovaným 1/ až 3/ sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia za ďalšie obdobie keďže pretrváva užívanie pozemku, ktorého vlastníkom je žalobca, bez právneho titulu zo strany žalovaných. Žalobca svoj uplatnený nárok odôvodnil tým, že žalovaný 1/ bez právneho dôvodu užíva časť pozemku parc. č. XXXX/X, zapísaného na LV č. XXXX vo vlastníctve žalobcu, a to konkrétne vo výmere 901 m² ako: časť pozemku parc. č. XXXX/X zastavaná plocha (dlažba) vo výmere 858 m², časť pozemku parc. č. XXXX/X zastavaná plocha (chodník) vo výmere 26 m², časť pozemku parc. č. XXXX/X zastavaná plocha (chodník) vo výmere 17 m². Žalobca si písomne u žalovaného 1/ uplatnil nárok na zaplattenie sumy vo výške 14,61 eur/m² ročne od 20.08.2007 do 20.08.2009, suma ktorá zodpovedá bežnému nájomnému. Nájomné v uvedenej výške bolo určené napr. aj na základe Zmluvy o nájme pozemkov č. 08-83-0842-11-00 uzavretej dňa 11.11.2011 (v znení jej dodatku) medzi žalovaným 1/ ako prenájomcom a žalobcom ako nájomcom, v ktorej bolo nájomné určené v súlade s uznesením mestského zastupiteľstva žalovaného 1/ č. 326/2011. Z časového hľadiska si žalobca uplatnil nárok za obdobie odo dňa nasledujúceho po podaní žaloby (od 28.11.2009) do podania návrhu na zmenu (rozšírenie) žaloby dňa 12.01.2012, t. j. obdobie trvajúce 775 dní (2 roky a 45 dní), za ktoré požaduje vydať bezdôvodné obohatenie v celkovej výške 35.639,40 eur (15 eur/365 dní x 1119 m² x 775 dní), ako aj za obdobie odo dňa nasledujúceho po podaní návrhu na zmenu (rozšírenie) - 13.01.2012 až do právoplatného skončenia konania, za ktoré požaduje vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 45,99 eur denne.

4 Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania výsluchom strán sporu, znaleckým dokazovaním listinnými dôkazmi zistil, že žalovaný 1/ potvrdil, že medzi stranami nie je sporné, že uvedený pozemok slúžil a aj v súčasnosti slúži pre účely Železničnej stanice v Petržalke, pričom k zmene obmedzenia pozemku parc. č. XXXX/X k. ú. V. nedošlo. Žalovaný 2/ namietal nedostatok pasívnej vecnej legitimácie s poukazom na to, že tzv. stavebný objekt 2318 (ďalej aj „SO 2318“) nie je vecou podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, ide len o členenie časti stavby tak, ako ju vykonal projektant v projektovej dokumentácii a preto ani povrchová úprava chodníka (komunikácie) netvorí samostatnú vec. Ako bola úprava realizovaná, tak prechádzala do vlastníctva vlastníka pozemku bez ohľadu na to, či bola formálne odovzdaná vlastníkovi alebo nie, pričom so svojou vecou vlastník pozemku mohol a môže slobodne nakladať bez obmedzenia. V súvislosti s kolaudačným rozhodnutím, ktoré obsahovalo požiadavku stavebného úradu na spravovanie SO 2318, resp. jeho časti žalovaným 2/, tento namietal, že stavebný úrad týmto rozhodnutím prekročil zákonom mu danú kompetenciu, a preto ho nie je možné považovať za právne relevantnú prekážku pre vlastníka v nakladaní s vecou v jeho vlastníctve. Pokiaľ by vlastníkom chcel takéto rozhodnutie považovať za právne relevantné obmedzenie v nakladaní s jeho vlastníctvom, mal k dispozícii viacero právnych inštrumentov, ktorými sa mohol domôcť svojich práv, vrátane požiadavky voči stavebnému úradu vo veci náhrady za takéto obmedzenie, resp. náhrady škody, spôsobenej mu stavebným úradom.

5 Z listu vlastníctva č. XXXX z 26.08.2009 mal súd osvedčené, že vlastníkom pozemku reg. „C“ parc. č. XXXX/X vo výmere 1119 m² zastavané plochy a nádvoria, je žalobca, ktorý podaniami z 20.08.2009 a 31.08.2009 žiadal žalovaného 1/ o úhradu nájomného. Zo stavebnotechnickej dokumentácie, vrátane protokolu o prevzatí stavby, bolo osvedčené, že vlastníkom stavby je Slovenská republika a správcom je žalovaný 2/. Z fotodokumentácie vyplýva, že na danom pozemku sa nachádza zastávka MHD, automat

na lístky, kábel verejného osvetlenia, pouličné lampy, lavičky, verejná zeleň, stojany na odloženie bicyklov s logom Bratislavy, smetné koše a dopravné značky. Priestory železničnej stanice sú prenajímané tretím subjektom ako rôzne prevádzky (obchody, kaviarne), čo znamená, že žalovaný 2/ pozemok žalobcu užíva dokonca s majetkovým prospechom. Na pozemku sa tiež preukázateľne nachádza stanovisko parkovacej služby. Z technickej dokumentácie bolo preukázané, že stavebné povolenie bolo vydané Okresným úradom Bratislava V pod č. 97/10603 z 10.07.1997 na stavbu „Dostavba trate Bratislava - ÚNS - Petržalka“, objekt SO 2318 Predstaničný priestor - úprava komunikácií v prospech žalovaného 2/ ako stavebníka, ktorému v rámci kolaudačného konania bolo povolené užívanie stavebného objektu SO 2318 Predstaničný priestor - úprava komunikácií, nachádzajúcich sa na pozemku (kolaudačné rozhodnutie Okresného úradu Bratislava V č. 98/09753-005-Z z 21.05.1998). Zmluvou o nájme pozemkov č. 08-83-0842-11-00 z 11.11.2011 (v znení jej dodatku z 9.12.2011) medzi žalovaným 1/ ako prenajímateľom a žalobcom ako nájomcom bolo určené nájomné v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva žalovaného 1/ č. 326/2011 z 27.10.2011 v sume 15 eur/m2/rok k pozemku. Zmluvou o nájme pozemkov č. 50/07/910 zo 6.03.2007 medzi žalobcom ako prenajímateľom a žalovaným 3/ ako nájomcom bolo určené nájomné za pozemok vo výške 14,61 eur/m2/rok. Výška nájomného bola určená aj v súlade s rozhodnutím č. 28/2011 primátora Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, ktorým sa (okrem iného) ustanovujú minimálne ceny prenájmov, a podľa ktorého výška nájomného za m2 v rozhodnej lokalite je 15 eur/m2/rok. Právoplatným rozhodnutím vydaným v analogickom súdnom konaní, konkrétne právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č. k. 39C/357/2005-139 z 30.01.2007, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/90/07-169 z 2.04.2008, súd zaviazal žalobcu vydať žalovanému 1/ bezdôvodné obohatenie v sume 14,61 eur/m2 ročne za podobný pozemok v rovnakom katastrálnom území V. Výška nájomného v predmetnom konaní bola stanovená na základe Pravidiel pri realizácii a sledovaní záväzkových vzťahov k nehnuteľnému majetku vo vlastníctve Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy (ďalej aj „HM Bratislava“), pričom suma priznaná uvedeným právoplatným rozhodnutím bola výsledkom niekoľkoročného konania a dokazovania.

6 Po právnej stránke súd poukázal na § 132 ods. 1, § 182, § 191, § 192 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), § 1 ods. 2, § 261 ods. 1, ods. 9, § 265, § 269 ods. 2, § 344, § 345 ods. 1, § 346 ods. 1, § 324 ods. 1, § 340 ods. 1, ods. 2, § 365 ods. 1 a § 369 ods. 1, ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) a § 451, § 456, § 458 a § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Po vyhodnotení dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti a na základe vyššie uvedených ustanovení právnych predpisov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je dôvodná, nakoľko žalobca preukázal právny základ ním uplatneného nároku. Právny titul nároku je daný skutočnosťou, že žalovaní 1/ a 2/ užívajú pozemok vo vlastníctve žalobcu bez právneho titulu a žalobcovi neplatia žiadnu peňažnú náhradu. K uzavretiu zmluvy o užívaní pozemkov nedošlo a daný stav pretrváva aj po podaní žaloby, pričom k žiadnej zmene nedošlo, teda časť pozemku je užívaná žalovanými 1/ a 2/ bez právneho titulu, v dôsledku čoho na strane žalovaných 1/ a 2/ vzniká bezdôvodné obohatenie. Žalovaný 1/ je pasívne vecne legitimovaný s prihliadnutím na § 1 a nasl. zákona č. 377/1990 Zb. o Hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a podporne § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, keď žalovaný 1/ má povinnosť zabezpečovať pre osoby s trvalým pobytom na území Bratislavy verejnoprospešné služby a udržiavať s tým súvisiaci majetok, vrátane informačných tabúl, lavičiek a zelene. Žalovaný 2/ je správcom stavby, resp. objektu postavenom na danom pozemku, ktorý využíva v súvislosti so svojou podnikateľskou činnosťou. Argumentáciu žalovaného 2/, že príľahlý pozemok mal byť odovzdaný do správy mesta - žalovaného 1/, súd - vo vzťahu k meritu konania - vyhodnotil ako nedôvodnú. Naopak, bolo preukázané, že uvedený objekt súvisí s užívaním stavby v správe žalovaného 2/. Bezdôvodné obohatenie viacerých osôb, spočívajúce v užívaní cudzej veci, bez reálneho rozdelenia a bez dohody o spôsobe užívania konkrétnej časti, zakladá solidárnu zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/ poskytnúť za užívanie peňažnú náhradu a veriteľ a oprávňuje požadovať splnenie povinnosti od ktoréhokoľvek z nich. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) sp. zn. 4Cdo/52/2009 a rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo/1253/2005. Ako nedôvodnú vyhodnotil námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ a tiež argumentáciu o vyvolanej investícii a neexistencii ekonomickej výhodnosti, nakoľko bolo preukázané, že stavba je v užívaní žalovaného 2/ v súvislosti s prevádzkovaním železničnej stanice a s tým súvisiacich služieb. Námietku žalovaného 2/ o premlčaní nároku za obdobie od 20.08.2007 do 11.01.2010 súd prvej

inštancie nepovažoval za dôvodnú, pretože nesúhlasil s názorom žalovaného 2/, že na predmetný právny vzťah - v otázke týkajúcej sa premlčania - je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia OZ. Poukázal na to, že ide o vzťah medzi podnikateľskými subjektami (§ 269 ods. 8 Obch. zák.), teda obchodnoprávny, a preto (napriek aplikácii ustanovení o bezdôvodnom obohatení podľa OZ) sa na ostatné otázky aplikujú ustanovenia Obchodného zákonníka (§ 261 ods. 9), vrátane ustanovení o premlčaní (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo/57/2003 a sp. zn. 1ObdoV/5/2008).

7 Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že výšku bezdôvodného obohatenia, spočívajúceho v užívaní nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, je možné určiť peňažnou sumou, ktorá zodpovedá čiastkam obvykle vynakladaným v danom mieste a čase na užívanie obdobných nehnuteľností, spravidla formou nájmu. Náhrada sa teda pomeruje s obvyklou hladinou nájomného. Súd vychádzal aj z odborného vyjadrenia NARKS - INFOSERVIS a.s. k cene nájmu pozemku zo dňa 7.07.2016 a jeho doplnenia zo dňa 28.10.2016, ktorým bolo obvyklé nájomné pozemku stanovené na úroveň 14-15 eur/m² ročne, pričom prihliadal aj na obdobný záväzkový vzťah, ktorý si strany sporu medzi sebou zaviedli Zmluvou o nájme pozemkov č. 08-83-0842-11-00 z 11.11.2011 (v znení jej dodatku z 9.12.2011) medzi žalovaným 1/ ako prenajímateľom a žalobcom ako nájomcom, a v ktorej bolo nájomné určené vo výške 15 eur/m²/rok, ako aj Zmluvou o nájme pozemkov č. 50/07/910 zo 6.03.2007, uzavretou medzi žalobcom ako prenajímateľom a žalovaným 3/ ako nájomcom s nájomným stanoveným vo výške 14,61 eur/m²/rok. Výpočet sumy bezdôvodného obohatenia vychádzal z rozlohy pozemku v užívaní tretej osoby, vynásobenej počtom dní jeho užívania, s čím sa súd stotožnil. Zároveň však zistil nepresnosť vo výpočte uplatneného nároku za obdobie od 20.08.2007 do 20.08.2009, pri ktorom bola nesprávne uvedená výška 26.363,28 eur, pričom po prepočte zistil, že suma zodpovedajúca 14,61 eur za 901 m² ročne za dva roky činí 26.327,22 eur, preto vo zvyšnej časti uplatneného nároku žalobu zamietol. Pri výpočte nárokov uplatnených žalobcom v ďalšom období po podaní žaloby žalobca uvádzal obvyklé nájomné 15 eur/m²/ročne pri rozlohe 1119 m², ako vyplynulo z listu vlastníctva. Samotný nárok určený ako denná suma bezdôvodného obohatenia vychádzal z uvedenej konštrukcie výpočtu, preto ju súd akceptoval.

8 Odvolací súd po preskúmaní veci a oboznámení sa s odvolacími dôvodmi žalovaných 1/ a 2/ a s vyjadrením žalobcu dospel k záveru, že odvolaniam nie je možné vyhovieť. Uviedol, že z LV č. XXXX zo dňa 26.08.2009 mal osvedčené, že vlastníkom pozemku reg. „C“ parc. č. XXXX/X vo výmere 1119 m² zastavané plochy a nádvoria je žalobca, ktorý dňa 20.08.2009 a dňa 31.08.2009 písomne požiadal žalovaného 1/ o úhradu nájomného. Zo stavebnotechnickej dokumentácie, vrátane protokolu o prevzatí, mal osvedčené, že vlastníkom stavby je Slovenská republika a správcom je žalovaný 2/. Žalovaní 1/ a 2/ užívajú parcely registra „C“ (parc. č. XXXX/X), ktoré sú vo vlastníctve žalobcu, a to preukázateľne bez právneho titulu, čím vzniká žalobcovi nielen bezdôvodné obohatenie, ale zakladá to aj pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných 1/ a 2/.

9 Odvolací súd poukázal na § 1 ods. 1, 2 zákona č. 377/1990 Zb., § 4 ods. 3 písm. g/ zákona č. 369/1990 Zb., § 451 ods. 2 a § 458 OZ. Za nesporné považoval, že pozemok žalobcu užívajú žalovaní 1/ a 2/, pričom predmetný pozemok je užívaný verejnosťou, teda osobami, ktoré združuje Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, a to bez existencie akéhokoľvek titulu a akejkolvek náhrady. Je pritom irelevantné, či ide o obyvateľov okolitých obytných domov, ktorí cestujú za prácou, do školy, alebo, či ide o vysoko prevyšujúci počet návštevníkov stanice v porovnaní s počtom cestujúcich železničnou dopravou, či zamestnancov a návštevníkov komplexu Vienna Gate. Poukázal na to, že pozemok žalobcu je tiež využívaný žalovaným 2/, a to najmä ako prístup do staničnej budovy ŽST Petržalka, pričom žalovaný 2/ vystupuje ako správca. Priestory železnice sú žalovaným 2/ prenajímané tretím subjektom, a teda žalovaný 2/ má z uvedenej činnosti majetkový prospech. Podľa názoru odvolacieho súdu námietky žalovaného 2/, že „Dostavba trate Bratislava ŤNS-Petržalka“, objekt SO 2318 Predstaničný priestor - úprava komunikácií ním bola vybudovaná ako nútená vyvolaná investícia a stavebný úrad uložením podmienky v kolaudačnom rozhodnutí, že stavebný objekt SO 2318 má zostať v správe žalovaného 2, prekročil svoju právomoc, ako aj námietky ohľadom charakteru povrchu predmetného stavebného objektu (tzv. zámková dlažba) žiadnym spôsobom nesúvisia s predmetom konania a sú právne irelevantné, nakoľko neexistuje dôvod, aby súd vyhodnocoval, či stavebný úrad vydaným právoplatným

kolaudačným rozhodnutím prekročil, resp. neprekročil svoju právomoc.

10 Odvolací súd sa čo do základu nároku stotožnil so súdom prvej inštancie, že žalovaný 1/, ako aj žalovaný 2/ užívajú pozemok vo vlastníctve žalobcu, s ktorým sa ako s vlastníkom pozemku za sporné obdobie žiadnym spôsobom nevyrovnali, a preto niet dôvodu konštatovať iný záver, než ten, že žalovaní 1/ a 2/ sa bezdôvodne obohatili na úkor žalobcu. Len samotný fakt, že ide o využívanie pozemku „pre všetkých“, teda na verejnoprospešný účel, nemôže ukrátiť vlastníka na jeho práve.

11 Odvolací súd ďalej poukázal na to, že súčasná právna teória aj prax chápe pod pojmom verejné užívanie verejného priestranstva užívanie všeobecne prístupných materiálnych statkov vopred neobmedzeným okruhom užívateľov. Musí ísť pritom o také užívanie, ktoré zodpovedá povahe a účelu statku, a ktoré nevylučuje z obdobného užívania toho- istého statku iných, hoci len potencionálnych užívateľov. Rozlišujú sa dva druhy verejného užívania, a to užívanie všeobecné a užívanie osobitné. Obidva druhy užívania majú verejnoprávnú povahu a vôľa vlastníka tu nehrá žiadnu rolu. Všeobecné užívanie nevyžaduje žiadne rozhodnutie správneho orgánu, nie je preň treba žiadne povolenie a okruh užívateľov je neobmedzený. Naproti tomu osobitné užívanie vzniká na základe správneho rozhodnutia a len pre užívateľov v rozhodnutí označených. Podľa teórie sú verejné priestranstvá ako materiálny statok jedným z možných predmetov verejného užívania, medzi ktoré patrí najmä voda, pozemné komunikácie, krajina, les, ovzdušie, niektoré druhy energií a kmitočtové spektrum. Aj keď vlastník má teoretické právo brániť sa všeobecnému užívaniu svojho majetku, vyňatie priestorov vlastných súkromnými subjektami a splňujúcich zákonné znaky verejného priestranstva z verejnoprávného režimu verejného priestranstva, by viedlo k podstatnému sťaženiu, či znemožneniu právnej regulácie spoločenských vzťahov, na ktorých má obec ako verejnoprávna korporácia verejný záujem. Tak je to preto, aby obec mohla plniť povinnosti vyplývajúce pre ňu zo zákona o obecnom zriadení.

12 Obec (mesto) má postavenie verejnoprávnej korporácie, má vlastný majetok, vlastné príjmy a hospodári za podmienok stanovených zákonom podľa vlastného rozpočtu (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 389/08). Výkonáva jednak prenesenú pôsobnosť, ktorá predstavuje výkon štátnej správy zverenej orgánom mesta a ďalej samostatnú pôsobnosť, ktorá je prejavom jej samosprávy. V oblasti prenesenej pôsobnosti sa uplatňujú princípy verejného práva regulujúce výkon verejnej správy. Orgány verejnej moci tu vystupujú autoritatívne vo vzťahu k občanom a jedná sa teda o správu uplatňujúcu princípy nadriadenosti a podriadenosti. Pokiaľ však ide o výkon samosprávy, ktorej podstatou je predovšetkým hospodárenie s majetkom, kedy o spôsoboch jeho využitia a nakladania s ním rozhoduje v medziach zákona verejnoprávna korporácia (právnická osoba - čl. 65 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) samostatne, tu je potrebné zdôrazniť, že verejnoprávna korporácia vstupuje do súkromnoprávných vzťahov, kde platia súkromnoprávne princípy, predovšetkým princíp rovnosti strán a ďalšie princípy občianskeho práva, vrátane princípu vydania bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním cudzieho majetku. Preto, ak nie je v občianskoprávnej rovine (napr. zmluvou) upravené všeobecné užívanie verejného priestranstva, zahrňujúce aj len sčasti pozemky vlastnícky patriace tretej osobe, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane obce plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 OZ), pretože aj keď existuje právny dôvod užívania verejného priestranstva, nejde o titul, podľa ktorého by obci vzniklo oprávnenie, aby také plnenie zo strany tretej osoby (strpenie užívania jej majetku) bolo poskytované bezplatne. Pripustením opačnej možnosti by došlo k porušeniu základného princípu občianskoprávných vzťahov, spočívajúceho v rovnosti účastníkov (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/52/2009).

13 Medzi stranami nebolo sporné, že pozemok vo výlučnom vlastníctve žalobcu je užívaný žalovanými bez akéhokoľvek právneho titulu a bez toho, aby žalobcovi bola zaplatená náhrada a ďalej, že v dôsledku toho došlo na úkor žalobcu k získaniu bezdôvodného obohatenia, ktoré spočíva v získaní majetkovej hodnoty subjektom, ktorý pozemky užíval bez poskytnutia náhrady. Aj súdna prax sa zjednotila v názore, že majetkovú hodnotu v uvedenom zmysle získa (obohatí sa) nielen ten, komu sa zvýšili aktíva alebo znížili pasíva, ale aj ten, komu sa neznížili aktíva, hoci by sa inak (pokiaľ by existoval právny dôvod plnenia) jeho majetkový stav zmenšil, pretože za prijímané plnenia by musel poskytovať náhradu. O plnenie bez právneho dôvodu ide preto tiež v prípade užívania pozemkov bez nájomnej či inej zmluvy,

alebo iného titulu. Keďže príjemca takéhoto titulu nie je vzhľadom na povahu plnenia schopný vrátiť ho, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej náhrady (§ 458 ods. 1 OZ). Nakoľko žalovaní 1/ a 2/ užívali pozemok bez právneho dôvodu, je možné bezdôvodné obohatenie určiť peňažnou sumou, ktorá zodpovedá čiastkam obvykle vynakladaným v danom mieste a čase na užívanie obdobných nehnuteľností, spravidla formou nájmu tak, ako to uviedol súd prvej inštancie, pričom náhrada sa pomeruje s obvyklou hladinou nájomného.

14 V otázke premlčania odvolací súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade je potrebné aplikovať Obchodný zákonník, nakoľko ide o vzťah medzi podnikateľskými subjektami, čiže vzťah obchodnoprávny, a to napriek aplikácii Občianskeho zákonníka na inštitút bezdôvodného obohatenia. Tento názor je potvrdený aj právnou teóriou a ustálenou judikatúrou súdov, na ktoré súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia odkázal.

15 Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd odvolaniami napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP.

16 Rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalovaný 1/ dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) navrhol v zmysle § 444 ods. 1 CSP odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Návrh odôvodnil tým, že súdy zaviazali žalovaného 1/, aby zaplatil vlastníčkovi pozemku bezdôvodné obohatenie za užívanie pozemku (parc. č. XXXX/X k. ú. V.), ktorý je v užívaní iného subjektu. V tomto prípade ide o vynakladanie finančných prostriedkov z rozpočtu hlavného mesta v prospech tretích osôb, čo je v rozpore s rozpočtovými pravidlami žalovaného 1/ a uvedená skutočnosť zakladá dôvod hodný osobitného zreteľa, a to najmä s ohľadom na postavenie žalovaného 1/, ktorý hospodári s verejnými prostriedkami.

17 K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci zo strany súdov oboch inštancií dovolateľ uviedol, že pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 1/ súdy odôvodnili s poukazom na § 1 a nasl. zákona č. 377/1990 Zb. a podporne § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Podľa jeho názoru dané ustanovenia nemožno aplikovať na priestor, ktorý je zastavaný stavbou vo vlastníctve žalovaného 2/. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že všetky pozemky, na ktorých sa nachádza priestor dostupný širokej verejnosti, sa považujú za „verejné priestranstvo, ktorého správu zabezpečuje daná obec“. Uvedený názor nemá žiadny právny základ a samotný pojem „verejné priestranstvo“ nie je v takomto širokom kontexte právne zakotvený ani upravený v žiadnom hmotnoprávnom predpise. Namietal preto najmä nesprávne právne posúdenie samotného priestoru ako verejného priestranstva. Súdmí oboch inštancií nebolo preukázané, že by sa na danom pozemku nachádzalo verejné priestranstvo, ktoré by slúžilo výlučne Bratislavčanom. Práve naopak, ide o priestor, na ktorom je sčasti previs stavby Železničnej stanice Petržalka, v celom rozsahu ide o pozemok zastavaný stavbou Železničnej stanice Petržalka a upravený predstaničný priestor nemožno považovať za priestor vo vlastníctve MH Bratislava s možnosťou jeho neobmedzeného užívania. Právna úprava nedefinuje všeobecne použiteľný pojem „verejné priestranstvo“, ktoré je definované len pre účely zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v § 30 ods. 2 tak, že verejným priestranstvom na účely tohto zákona sú verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce. Odvolací súd nesprávne vyložil pojem „verejné priestranstvo“, keď tento pojem spojil s verejne prístupným priestorom, čo je širší pojem, ktorý môže zahŕňať aj priestory v súkromnom vlastníctve (neoplotený areál, obchodné priestory, atď.), ktoré ale nemôžu byť verejným priestranstvom.

18 Z predložených stavebných a kolaudačných rozhodnutí, ktoré zabezpečilo HM Bratislava, je zrejmé, že o vybudovaní a zriadení stavebného objektu SO 2318 na predmetom pozemku mal žalobca vedomosť. Samotná rekonštrukcia predstaničného priestoru bola realizovaná Železnicami Slovenskej republiky

(ďalej aj „ŽSR“). Danou rekonštrukciou neprišlo k vybudovaniu verejného priestranstva a užívanie stavby nebolo nikdy dohodnuté medzi HM Bratislava a ŽSR tak, že by časť správy vykonávalo HM Bratislava. Touto skutočnosťou sa konajúce súdy nezaoberali a v rozsudku neposúdili užívanie a vybudovanie danej stavby ako súčasť hlavnej stavby Železničnej stanice v Petržalke, ktorá je vo výlučnom vlastníctve ŽSR. Podľa rozhodnutia č. 98/09753-005-Z z 21.05.1998 o povolení užívania stavby „Dostavba trate Bratislava ÚNS - Petržalka“ vybudovaná časť stavby „jazdný pruh“ bude odovzdaná do správy Magistrátu Hlavného mesta SR Bratislavy a objekt „SO 2318“ zostane v správe ŽSR. Užívanie infraštruktúry železničnej stanice HM Bratislava by bolo v rozpore so zákonom o dráhach, preto žalovaný 2/ musel na seba prevziať všetky práva súvisiace s vybudovanou stavbou, teda zabezpečovať správu stavby na danom pozemku, čo je aj presne uvedené v rozhodnutí o užívaní stavby. Od roku 2007, odkedy žalobca požaduje plnenie, neprišlo k zmene druhu využitia pozemku a medzi stranami nie je sporné, že uvedený pozemok slúžil a aj v súčasnosti slúži pre účely Železničnej stanice v Petržalke. HM Bratislava nezrealizovalo zmeny na dotknutom pozemku, ktoré by zásadne menili status pozemku - verejné priestranstvo, ktoré boli uskutočnené ešte v roku 1998. Za nesprávne právne posúdenie veci súdmi oboch inštancií dovolateľ považoval aj to, že nebola posúdená skutočnosť, že sám žalobca sa stal vlastníkom dotknutého pozemku - parc. č. XXXX/X k. ú. V. v čase, kedy stavba Železničnej stanice v Petržalke spolu so stavebne upraveným predstaničným priestorom bola už vybudovaná. K nadobudnutiu vlastníckeho práva prišlo titulom vydržania, kedy žalobca tvrdil, že pozemok parc. č. XXXX/X k. ú. V. riadne užíva a nie je rušený pri výkone vlastníckeho práva a súčasne deklaroval skutočnosť, že stavba (chodník, jazdný pruh slúžiaci ako vstup na parkoviská, inžinierske siete a iné objekty) mu nebráni v užívaní daného pozemku. Po celé obdobie od roku 1998 žalobca nenamietal osadenie stavebného objektu SO 2318 na svojom pozemku a neobmedzoval stavebníka - ŽSR pri užívaní stavby a ani sa nedomáhal odstránenia stavby. Žalovaný 1/ nebráni žalobcovi v užívaní dotknutého pozemku, nevytvára hodnoty a ani nepožíva žiadne výhody súvisiace s pozemkom žalobcu, a preto nie je v tomto spore pasívne vecne legitimovaný. Stav obohatenia medzi žalobcom a žalovaným 1/ nebol dostatočne posúdený zo strany súdov oboch inštancií. Celá správa pozemku spočíva len na vágnom pojme verejného priestranstva, ktorý sa na daný pozemok nevzťahuje. To, čo zaťažuje pozemok, je existencia stavby Železničnej stanice Petržalka s jej príslušenstvom - vybudovaným a zrekonštruovaným vstupným priestorom, lavičkami, veľkokapacitnými kvetináčmi, chodníkom a zastávkou MHD, ktorá prioritne slúži na prepravu všetkých cestujúcich využívajúcich železničnú dopravu. Samotná stavba Železničnej stanice Petržalka je vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe ŽSR, pričom žalovaný 1/ nie je oprávnený užívať, resp. spravovať majetok štátu a brať z neho požitky, a preto medzi žalobcom a žalovaným 1/ nemohol vzniknúť stav bezdôvodného obohatenia. Definícia pojmu „verejné priestranstvo“ musí spĺňať podmienku, že po jej osvojení adresátom právnej normy (obyvateľom) musí byť obyvateľ schopný zmyslami každý konkrétny priestor posúdiť a vyhodnotiť, či ide o verejné priestranstvo, alebo nie. Všeobecným užívaním možno rozumieť užívanie veci zodpovedajúce jej určeniu a nevylučujúce rovnaké užívanie ostatnými.

19 K dovolaniu žalovaného 1/ zaslal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol, alebo ako nedôvodné zamietol a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Nesúhlasil s návrhom na odklad vykonateľnosti rozhodnutia, pretože nie sú dané žiadne zákonné dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorých existencia by odôvodňovala zásah do vykonateľnosti rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP.

20 Žalobca ďalej uviedol, že v danom prípade nie sú dané žiadne dovolacie dôvody v zmysle § 420 a 421 CSP. Žalovaný 1/ v dovolaní len doslovne zopakoval tie isté nepodložené a právne irelevantné tvrdenia, ktoré už uvádzal počas konania pred súdom oboch inštancií, pričom námietky uvádzané žalovaným 1/ v dovolaní už boli opakovane predmetom súdneho prieskumu a závery odvolacieho súdu, na základe ktorých došlo k vydaniu rozhodnutia, korešpondujú s právnymi závermi uvádzanými v ustálenej rozhodovacej praxi. V zmysle ustálenej judikatúry slovenských súdov, ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva dovolací súd nemôže využívať svoju prieskumnú právomoc k novému prejednávaniu veci z dôvodu nesúhlasu strany sporu s právnym posúdením veci, môže ju využívať len k náprave extrémnych justičných omylov. EŠLP judikoval, že nesúhlas s právnym posúdením veci odvolacím súdom nie je sám o sebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného

rozhodnutia.

21 Súd oboch inštancií správne zhodnotili, že žaloba je dôvodná, nakoľko žalobca v konaní pred súdom oboch inštancií preukázal právny základ, ktorý je daný skutočnosťou, že žalovaní užívajú pozemok vo výlučnom vlastníctve žalobcu bez právneho titulu a za užívanie pozemku neplatia žalobcovi žiadnu náhradu, teda na strane žalovaných dochádza k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobcu. Fakt, že odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľa a spor nerozhodol podľa jeho predstáv, nezakladá dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, čo vyplýva z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj NS SR (sp. zn. I. ÚS 97/97, IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04 a uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/144/2013).

22 K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci namietanému dovolateľom žalobca uviedol, že dovolateľ v dovolaní vôbec neuviedol, čím podľa neho malo údajne dôjsť k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (neuviedol údajné rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu k riešenej právnej otázke), len opakovane uviedol irelevantnú právnu argumentáciu, ktorú prezentoval počas celého konania vo veci. Právne otázky, ktorých posúdenie odvolacím súdom dovolateľ namieta v dovolaní, boli už opakovane predmetom súdneho preskúmania, pričom závery uvedené odvolacím súdom v jeho rozhodnutí plne zodpovedajú existujúcej judikatúre súdov. Otázka pasívnej vecnej legitimácie obce (žalovaný 1/) v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie verejného priestranstva, zahrňujúceho pozemky v súkromnom vlastníctve, bola už v judikatúre slovenských aj českých súdov jednoznačne vyriešená (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/52/2009, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/381/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/162/2012, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/561/2012, potvrdený Nálezom Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2127/12, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo/1253/2005 a ďalšie).

23 Námietky dovolateľa smerujú k údajne nesprávnemu výkladu pojmu „verejné priestranstvo“ zo strany odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, tieto sú však s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ako aj na vývoj právnej úpravy verejného priestranstva, nedôvodné a účelové. Zo súdnej praxe explicitne vyplýva, že jednotlivец - vlastník, ktorého vlastnícke právo je obmedzené práve vo verejnom záujme, má nárok na náhradu v zmysle § 451 a nasl. OZ. Takémuto právnemu záveru zodpovedá aj argumentácia odvolacieho súdu uvedená v bodoch 67-68 odôvodnenia jeho rozhodnutia. Odvolací súd dospel tiež k správne právnemu záveru, že pozemok je užívaný aj žalovaným 2/ ako správcom budovy Železničnej stanice Petržalka (body 63-64 odôvodnenia rozhodnutia), pričom jeho užívanie bolo povolené kolaudačným rozhodnutím Okresného úradu Bratislava V zo dňa 21.5.1998 v prospech žalovaného 2/. Zo strany obidvoch žalovaných dochádza (po dobu takmer 20 rokov) k užívaniu pozemku vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu a bez poskytnutia akejkoľvek náhrady, pričom žalovaný 1/ sa podaním dovolania bez existencie reálnych dovolacích dôvodov snaží len predĺžovať trvanie dlhoročného sporu.

24 K vyjadreniu zaslal žalobca následne písomné doplnenie, v ktorom oznámil, že žalovaní v celom rozsahu zaplatili pohľadávku žalobcu, ktorá je predmetom sporu, a to na základe výzvy súdneho exekútora.

25 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

26 Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo

nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

27 V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy SR) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití a výklade relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

28 Z obsahu dovolania nevyplýva vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ktorá by mala predstavovať nesprávny procesný postup súdu odvolacieho (resp. súdu prvej inštancie), ktorým by žalovanému 1/ bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Pokiaľ žalovaný 1/ namietal nesprávne právne posúdenie veci, takáto námietka nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože nesprávne právne posúdenie veci môže zakladať prípustnosť dovolania len v zmysle § 421 CSP. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že nie je daná prípustnosť dovolania žalovaného 1/ v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

29 Dovolať d'alej prípustnosť svojho dovolania založil na ustanovení § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Vo vzťahu k takto vymedzenej prípustnosti dovolania však dovolateľ neuviedol žiadne rozdielne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho a existenciu takýchto rozhodnutí nezistil ani dovolací súd. Z obsahu dovolania, v ktorom dovolateľ nesúhlasil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie a odvolacím súdom a zároveň vymedzil právne otázky, ktoré podľa jeho názoru neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešené, vyplýva, že dovolateľ v skutočnosti vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

30 Pre posúdenie, či je dovolanie prípustné z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, je rozhodujúce vymedzenie uplatneného dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolateľ povinný uviesť právne posúdenie veci (odvolacím súdom), ktoré pokladá za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Keďže prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP zakladá len nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke rozhodujúcej (kľúčovej) pre jeho rozhodnutie, dovolateľ by mal konkretizovať právnu otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 CSP, pričom by malo ísť o otázku právnu, nie skutkovú a zároveň musí ísť o takú otázku, ktorú odvolací súd reálne riešil, a na ktorej riešení založil napadnuté rozhodnutie (jej riešenie bolo pre dané rozhodnutie kľúčové).

31 V posudzovanom prípade dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (ako

aj súdom prvej inštancie) v otázke pojmu „verejné priestranstvo“, ktorý pojem konajúce súdy (nesprávne) stotožnili s verejne prístupným priestorom. Argumentoval tým, že verejne prístupný priestor je širší pojem, ktorý môže zahŕňať aj priestory v súkromnom vlastníctve (neoplotený areál, obchodné priestory, atď.), ktoré ale nemôžu byť verejnými priestranstvami. Za nesprávne právne posúdenie veci považoval aj to, že zo strany súdov oboch inštancií nebola posúdená skutočnosť, že žalobca sa stal vlastníkom dotknutého pozemku v čase, kedy stavba Železničnej stanice Petržalka spolu so stavebne upraveným predstaničným priestorom bola už vybudovaná, a že k nadobudnutiu vlastníckeho práva prišlo titulom vydržania, kedy žalobca tvrdil, že pozemok riadne užíva, nie je rušený pri výkone vlastníckeho práva, a teda deklaroval, že stavba nebráni v užívaní daného pozemku žalobcom. Namietal tiež, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný 1/ zasahoval do pozemku žalobcu, že by vykonával akúkoľvek správu daného pozemku, resp. že by s pozemkom nakladal vo svoj prospech, a teda zo strany súdov oboch inštancií nebol dostatočne posúdený stav obohatenia medzi žalobcom a žalovaným 1/.

32 Dovolateľ teda v prvom rade spochybnil tézu, že verejné priestranstvo ako predmet tzv. verejného užívania môže byť vo vlastníctve iných subjektov ako obce. Je pravdou, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu neexistovala legálna definícia pojmu „verejné priestranstvo“, ktorá by bola všeobecne aplikovateľná. Definície pojmu „verejné priestranstvo“ obsahoval zákon č. 584/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v § 30 ods. 2 („Verejným priestranstvom na účely tohto zákona sú verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce. Verejným priestranstvom na účely tohto zákona nie sú pozemky, ktoré obec prenajala podľa osobitného zákona.“) a zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve v § 18 [„Verejným priestranstvom sa na účely tohto zákona rozumejú pozemné komunikácie (s výnimkou neverejných účelových komunikácií) ako námestia, triedy a ulice, ako aj ďalšie priestory pod šírym nebom, ktoré sú prístupné každému bez obmedzenia“]. K zavedeniu všeobecne použiteľného pojmu verejného priestranstva došlo až novelou zákona č. 396/1990 Zb. o obecnom zriadení s účinnosťou od 1. apríla 2018 (t. j. po rozhodnutí odvolacieho súdu), keď zákon č. 70/2015 Z. z. zmenil dovtedajšie znenie § 2b ods. 1 tak, že: „Verejné priestranstvo je ulica, námestie, park, trhovisko a iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.“ Z dôvodovej správy vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo zaviesť všeobecne platnú právnu definíciu verejného priestranstva, t. j. pre potreby celého právneho poriadku Slovenskej republiky, okrem prípadu, keď osobitný zákon zakotví účelovú definíciu tohto pojmu, ktorá lepšie zodpovedá predmetu jeho úpravy. Ako príklad takej osobitnej zákonnej úpravy sa v poznámke pod čiarou 2aa uvádza práve „§ 30 ods. 2 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení zákona č. 538/2007 Z. z.“, ktorého účelová definícia pojmu verejné priestranstvo (na účely dane za užívanie verejného priestranstva) takto označuje výlučne pozemky vo vlastníctve obce. Naproti tomu všeobecne platná definícia pojmu verejného priestranstva vychádza z demonštratívneho výpočtu typických verejných priestorov, ktoré sú prístupné verejnosti (každému) bez akéhokoľvek obmedzenia, keďže sa všeobecne užívajú, a ktoré môžu byť vo vlastníctve štátu, obce, inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby, teda bez ohľadu na vlastnícke vzťahy k tomuto priestoru.

33 V čase rozhodovania odvolacieho súdu vyššie uvedená (všeobecne platná) legálna definícia pojmu verejného priestranstva síce neexistovala, napriek tomu však Najvyšší súd Slovenskej republiky dovodil, že „ak nie je v občianskoprávnej rovine (napr. zmluvou) upravené všeobecné užívanie verejného priestranstva, zahrňujúce aj len sčasti pozemky vlastnícky patriace tretej osobe, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane obce plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).“ K uvedenému záveru dospel NS SR v rozsudku sp. zn. 4Cdo/52/2009 z 31. januára 2011, ktoré rozhodnutie je pravidelne citované v rozhodnutiach nižších súdov ako smerodajný názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobných veciach, a z ktorého nepochybne vychádzal aj odvolací súd (odseky 68 a 69 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Citovaný záver je logicky možný len v situácii, keď predmetom všeobecného užívania sú pozemky, ktorých vlastníkom nie je obec. Dovolateľ preto nedôvodne vytýka súdom oboch inštancií, že pojem verejné priestranstvo nesprávne stotožnili s verejne prístupným priestranstvom, čo je pojem širší, zahŕňajúci aj priestory v súkromnom

vlastníctve.

34 Dovolací súd súhlasí s názorom dovolateľa, že nie každý verejne prístupný priestor je zároveň verejným priestranstvom. Súčasne však platí, že verejné priestranstvo ako predmet všeobecného užívania musí byť prístupné každému bez obmedzenia, z čoho rezultuje ďalší logický záver, že užívateľmi verejného priestranstva nemusia byť len obyvatelia dotknutej obce (mesta). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že aj odvolací súd (v odseku 63 odôvodnenia) považoval za nesporné, že pozemok žalobcu je užívaný žalovaným 1/ z dôvodu, že je užívaný verejnosťou, pričom je irelevantné, či ide o obyvateľov okolitých obytných domov, ktorí cestujú za prácou alebo do školy, alebo či ide o vysoko prevyšujúci počet návštevníkov stanice v porovnaní s počtom cestujúcich železničnou dopravou, či zamestnancov a návštevníkov komplexu Vienna Gate, ako to uviedol žalovaný 1/ v odvolaní.

35 Ďalej dovolací súd poukazuje na závery vyplývajúce z uznesenia sp. zn. 4Cdo/211/2019 z 26. februára 2020, kde Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že skutočnosť, že pozemok je verejným priestranstvom (resp. že v územnom pláne obce je označený ako verejná zeleň, ktorú všeobecne záväzné nariadenie obce považuje za verejné priestranstvo) ešte sama osebe neznamená, že predmetný pozemok je zo strany verejnosti skutočne užívaný (bez súkromnoprávneho titulu), čím na strane obce vzniká bezdôvodné obohatenie. NS SR v citovanom rozhodnutí tiež zdôraznil, že pre vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného (mesta) nestačí len definovanie pozemku ako verejnej zelene v územnom pláne, pretože len týmto mu bez ďalšieho objektívne nevzniká žiadna majetková výhoda či prospech, ale sa vyžaduje materiálny znak spočívajúci v tom, že pozemok svojím charakterom (povahou) a umiestnením slúži k uspokojovaniu potrieb obyvateľom mesta, t. j. k verejnému účelu, a za týmto účelom je fakticky (reálne, skutočne) mestom alebo jeho obyvateľmi užívaný, čím je jeho vlastník bez súkromnoprávneho titulu obmedzovaný vo svojich užívateľských právach a nie je mu za to plnená zodpovedajúca protihodnota.

36 Z uvedeného podľa názoru dovolacieho súdu vyplýva, že pre vznik bezdôvodného obohatenia na strane obce (mesta) je rozhodujúce to, že určitý pozemok vo vlastníctve inej osoby, ktorá je odlišná od samotnej obce (mesta), je skutočne (reálne, fakticky) užívaný na účely uspokojovania potrieb obyvateľov obce (mesta), a že sa tak deje bez súkromnoprávneho titulu (dohody s vlastníkom pozemku) a bez toho, aby sa vlastníkovi plnila zodpovedajúca protihodnota. V posudzovanom prípade súdy vykonaným dokazovaním zistili, že k takému všeobecnému užívaniu pozemku vo vlastníctve žalobcu skutočne dochádza, keďže sa tam nachádza zastávka MHD, automat na cestovné lístky, kábel verejného osvetlenia, pouličné lampy, lavičky, verejná zeleň, stojany na odloženie bicyklov s logom Bratislavy, smetné koše a dopravné značky. Zároveň nebola zistená existencia súkromnoprávneho titulu (napr. v podobe nájomnej zmluvy) pre také užívanie dotknutej nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu.

37 Pokiaľ dovolateľ namietal, že nebolo preukázané, že by zasahoval do pozemku žalobcu, vykonával akúkoľvek správu daného pozemku, resp. že by s pozemkom nakladal vo svoj prospech, ide rovnako o námietku nedôvodnú, keďže práve vyššie spomínané všeobecné užívanie dotknutého pozemku predstavuje zásah do vlastníckych oprávnení žalobcu (obmedzenie jeho vlastníckeho práva) a skutočnosť, že sa tak deje bez akejkoľvek náhrady, zakladá bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného mesta. Dovolací súd v tejto súvislosti opätovne poukazuje na odôvodnenie rozsudku sp. zn. 4Cdo/52/2009 z 31. januára 2011, kde NS SR konštatoval správnosť záveru, že užívanie pozemku vlastnícky nepatriaceho obci, ktorý je verejným priestranstvom, neobmedzeným okruhom užívateľov, najmä obyvateľmi obce, je užívaním obce.

38 Za nesprávne právne posúdenie veci považoval dovolateľ aj to, že odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k pozemku vydržaním, a to v čase, kedy stavba Železničnej stanice Petržalka spolu so stavebne upraveným predstaničným priestorom bola už vybudovaná. Vydržaním predmetnej nehnuteľnosti mal žalobca (podľa názoru dovolateľa) deklarovať skutočnosť, že nie je rušený pri výkone vlastníckeho práva a v podstate tvrdiť, že na pozemku sa nenachádza verejné priestranstvo, ale že ide o pozemok, ktorý môže riadne ako jeho vlastník užívať.

Podľa názoru dovolacieho súdu ide vo svojej podstate o námietku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, keďže odvolací súd sa uvedenou argumentáciou žalovaného 1/, ktorú uplatnil už v odvolaní, skutočne nezaoberal. Zároveň však nejde o argumentáciu, ktorá by bola pre rozhodnutie predmetného sporu rozhodujúca, keďže podstatou oprávnenej držby ako jedného z predpokladov vydržania nie je „nerušený výkon vlastníckeho práva“, ako sa domnieva dovolateľ, ale objektívne posudzovaná dobromyseľnosť držiteľa, že vec drží ako jemu vlastnícky patriacu. Nejde preto ani o právnu otázku, ktorá (ak by sa ňou odvolací súd zaoberal) mohla byť pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúca (kľúčová), a ktorej prípadné nesprávne riešenie zo strany odvolacieho súdu by zakladalo prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP.

39 S poukazom na uvedené dovolací súd uzaviera, že keďže odvolací súd správne právne posúdil a vyriešil prvú právnu otázku, na ktorej riešení spočívalo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolanie podané dovolateľom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je dôvodné. Dovolací súd preto dovolanie zamietol (§ 448 CSP).

40 Keďže v čase rozhodovania dovolacieho súdu bola pohľadávka žalobcu exekučne vymožená, dovolací súd nerozhodoval o návrhu dovolateľa na odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP.

41 Úspešnou stranou v dovolacom konaní bol žalobca, ktorému vznikol proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.